

Sammanställning över obduktionsresultat och övriga iakttagelser vid besök av regnhägn med hälsoproblem

En förutsättning för att ett besök utfördes på plats i ett hägn med utfodrade renar var att minst två nyligen döda renar fanns tillgängliga för obduktion samt att det fanns fler sjuka djur eller misstanke på att fler var på väg att insjukna. Om sannolik diagnos kunde fastställas per telefon och telefonrådgivning ansågs tillräcklig utfördes inte heller något besök. Detsamma gällde om akut behov av en behandlande veterinär ansågs föreligga. Vilket kunde var fallet vid misstanke på våmacidos eller allvarlig diarré. Våmacidos och diarré är de vanligaste förekommande problemen då renar utfodras i hägn, särskilt under utfodringens första veckor. Om dessa problem sammanfaller med samtidig sträng kyla är risken för dödsfall stor, särskilt bland kalvar. Problemen kan förebyggas.

Sammanlagt 8 renhägn besöktes i projektet och totalt 71 renar obducerades. Kropparna var av varierande status. Vissa var angripna av olika rovdjur (ffa korpar), andra var delvis frusna trots upptinningsförsök i uthus med fläkt och en del hade kadaverösa förändringar av olika grad. Av den anledningen var vissa moment (ffa mikrobiologiska undersökningar) svåra att utföra.

Underlaget är inte tillräckligt stort för att bedöma vad som är mest vanligt, men bortsett från den vanliga omställningsdiarrén är våmacidos och utmärgling utan fastställd sjukdomsorsak de sannolikt mest vanligaste obduktionsfynden. Fall av nekrobacillos observerades i två hägn (29 + 1 st) och förefaller vara vanligare än man tidigare trott. Sjukdomen kan vara lätt att missa om man inte helt separerar över- och underkäke vid obduktion. Samtliga djur med nekrobacillos hade dött av utmärgling (serös atrofi av hjärta/benmärg).

Övriga obduktionsdiagnoser var våmförsämning, inpackningar i löpmage eller bladmage samt ett fall av plast och snöre i våm och nätmage. Några fall av allmän infektion observerades med akuta eller kroniska njurinfarkter. En ren hade förändringar i munhålan som histologiskt karaktäriserades som Orf (smittsamt muneksem), vilket även konfirmerades genom PCR. Fyndet var viktigt då renar anses vara känsliga för detta virus. I Finland har man haft utbrott av Orf hos ren och flera hundra hägnade djur har dött vissa år.

Vid flera av hägnbesöken observerades renar med sk blöt buk, dock var dessa för pigga för att låta sig fångas in för undersökning. Sjukdomen är dock inte ovanlig bland hägnade renar och flera djur har rapporterats döda i blöt buk under 2014/2015. Dock har inget tillfälle getts att obducera dessa.

Vid ett hägnbesök observerades allvarliga ögoninflammationer. Blodprov togs på sammanlagt 19 djur med ögoninflammationer. Av dessa djur var 8 st positiva för renens herpesvirus (BHV-1).

Flera observationer av pälsätande lus gjorde på renar i dålig kondition.

En viktig slutsats av detta projekt är att det innebär en stor risk när man hägnar in renar för utfodring. Stora kunskapskrav och noggrannhet föreligger på tillvänjning, foderval, hygien, rutiner, utformning av hägn, observation av djur och att undvika för många djur på liten yta som innebär en ökad risk för smittspridning.

För mer information om de aktuella sjukdomarna se bifogat rådgivningshäfte.

Sammanställning obduktionsfynd

<u>Hägn</u>	<u>Obduktionsfynd/sektionsdiagnos</u>	<u>Antal renar</u>
1 (kalvar)	Oral nekrobacillos, utmärgling	13
	Oral/våm nekrobacillos, utmärgling	15
	Utmärgling/negativ sektion	1
2 (kalvar)	Inpackningar löp-/bladmage, utmärgling, nedslitna incisiver	3
	Utmärgling, ensilagesnöre i nätmage, nedslitna incisiver	1
	Utmärgling/negativ sektion, nedslitna incisiver	12
3 (kalvar)	Utmärgling/våmförskämning	3
	Utmärgling/njurinfarkter/allmän infektion	1
	Utmärgling/oral nekrobacillos	1
	Utmärgling (måttliga kadaverösa förändringar)	8
4 (kalvar)	Negativ sektion	2
5 (kalvar)	Orf (smittsamt muneksem)	1
	Njurinfarkter, allmän infektion	1
6 (vajor)	Våmacidos (2 av 10 misstänkta undersökta)	2 (10)
7 (3 kal,2 vaj)	Plötslig död/negativ sektion	5
8 (kalvar)	Negativ sektion	2
Totalt antal obducerade renar		71 st

Blodprov från renar med allvarlig ögoninflammation

Av 18 renar var 8 positiva för renens Herpesvirus (BHV-1)